אנב - אורחא
פון מארק

וועטער: קלאר און ווארים

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

דאס אידישע ווארט
THE GATEWAY OF THE WEST
THE ISRAELITE PRESS

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדע עטאבלירט אין 1910 דערשיינט יעדן טאג

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAY 20 1931

זון אויפגאנג — 4.45
זון אונטערגאנג 8.0

Vol. 21, No. 94. Winnipeg, Thur. May 14, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג. דאנערשטאג כ' אייר, תרצ"א.

סענאט ווארפט דורך רעגיסטראציע ביל

סענאטאר קאסגרעינס פלאן פון פאספארטן סיסטעם דורכגע־ווארפן מיט 20 שטימען צו 12

אטאווא, מאי 14. — דער סענאט האט דורכגעווארפן סענאטאר קאסגרעינס רע־גיסטראציע ביל, ניט דערלאזנדיק זיין צווייטע פארלעזונג, מיט 20 שטימען צו 12, אויסדריקנדיק די מיינונג, אז דער ביל איז "צו ראדיקאל" אין זיין כאראקטער.

לויט'ן ביל וואלטן אלע קאנאדער איינ־וואוינער פון 16 יאר און עלטער, מוזן רעגיסטרירן זיך און באקומען א רעגיסטרא־ציע קארטל מיט זייערע בילדער און אונ־טערשריפטן. פארטיידיקנדיק זיין ביל, האט סענאטאר קאסגרעין דערקלערט, אז אין קאנאדע זיינען דא איבער פיר טויזנט די־רעקטע אגענטן פון מאסקווע, וואס פאר־שפרייטן דא באלשעוויסטישע פראפאגאנ־דע. עס זיינען דא א סך אורזאכן פאר אן אלגעמיינעם פאספארטן סיסטעם, האט ער געזאגט, און באזונדערס וויכטיק איז אזא סיסטעם כדי צו האלטן אן אויג אויף אומ־געוויינשטע, עקסטרעמיסטן און אגיטאטארן.

סיי דער רעגירונגס פירער אין סענאט, סענאטאר גוילאבי, און סיי דער פירער פון דער אפאזיציע, סענאטאר דאנדוראן, זיי־נען געווען פאר באטראכטן ווייטער דעם ביל. אבער די מייסטע סענאטארן זיינען געווען קעגן.

אידישער דאקטאר אטא־קירט פון אנטיסעמיטי־שע חברים

אנטיסעמיטישע עקסצעסן אין ארגענטינע

(ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט")

בוענאס איירעס, ארגענטינע, מאי 14 (איטא). — צוויי אנטיסעמיטישע דאקטוי־רים אין דעם היגן גרויסן שפיטאל "רוזאן" האבן אטאקירט דעם אידישן אינטערן, דר. לאזארא ברוידע, נאכדעם ווי די פאליציי האט געמאכט אן אונטערזוכונג וועגן דעם ענין, האבן די אנטיסעמיטישע דאקטוירים אים ווידער אטאקירט און דאס מאל האבן זיי אים ערנסט פארוואונדעט.

די פראמינענטע צייטונג "קריטיקא", באריכטנדיק וועגן דעם דאזיקן אינצידענט און וועגן אנדערע אנטיסעמיטישע עקס־צעסן אין ארגענטינע, פארדאמט די אנ־טיסעמיטן און דערמאנט, אז די ארגענטי־נער קאנסטיטוציע לאזט איין אלעמען אן אונטערשייד פון ראסע און רעליגיע, צו ארבעטן פאר'ן וואוילזיין פונ'ם לאנד.

דער פארוואונדעטער דר. ברוידע איז א געבארענער ארגענטינער.

מאראנען זיינען שולדיק אין שפאני־שע אנטי-רעליגיעזע ראיאטן, זאגט קאטוילישע צייטונג

ראיאטן האלטן אן, ניט געקוקט אויף קריגס צושטאנד. — רע־גירונג קאנפיסקירט פריוואט אייגנטום פון קעניג אלפאנסא

ווין, מאי 14 (איטא). — די היגע קא־טוילישע צייטונג "רייכספאסט" מאכט די באהויפטונג, אז די מאראנען באטייליקן זיך אין די איצטיקע אנטי־קאטוילישע אויסברוכן אין שפאניע און אז זיי האבן געהאט א האנט אין צינדן די קאטוילישע קירכן און מאנאסטירן.

די צייטונג באטאנט דעם פאקט, אז די אפגעשטאמטע פון מאראנען זיינען גע־ווארן די רעפובליקאנישע הערשער פון שפאניע. די רעוואלוציע, זאגט די צייטונג, האט געבראכט זיג צו די דאזיקע געהיימע אידן, וועלכע, ווי מען האט געגלויבט, זיי־נען שוין לאנג געווען טויט, אבער וועלכע האבן זיך איצט אפגעלעבט "מאכן א אנשטריינגונג צו באהערשן שפאניע, ווי זיי האבן דאס געפראוואוט טאן אינ'ם 15טן יארהונדערט, וואס האט אין יענער צייט געמאכט נויטיק די אינקוויזיציע".

מאדריד, מאי 14. — ניט געקוקט אויף דעם וואס קריגס-צושטאנד איז דערקלערט געווארן אין אלע וויכטיקערע שטעט אין לאנד, זיינען נאך נעכטן געבליבן נע־ווארן אין א סך פונקטן די אנטי רעליגיעזע ראיאטן, און קירכן און מאנאסטירן זיינען ווייטער געצונדן געווארן.

די רעגירונג האט דערוויל ארויסגעגעבן א דעקרעט צו קאנפיסקירן עקס-קעניג אל־פאנסאס פריוואט אייגנטום אין לאנד און האלטן עס ביז די קאנסטיטוציאנעלע פאר־זאמלונג וועט באשליסן וואס צו טאן מיט דעם. די רעגירונג דערקלערט, אז פון דעם יאר 1923, ווען דע ריווערא איז געווען דיקטאטאר, האט אלפאנסא ניט געהאט דאס רעכט צו קעניגן, און אז ער האט פון דאן אן בלויז אויסגענוצט זיין טראן צו פארגרעסערן זיין פריוואטלאכן פארמעגן. זי באהויפטעט, אז אין פאלאץ זיינען אנט־

געפערלאכער אנטי-אי־דישער קאמפיין אנט־דעקט אין רומעניע

אנטיסעמיטן האבן זיך באנוצט מיט וואל קאמפיין

(ספעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

בוקארעסט, מאי 14 (איטא). — די עק־זיסטענץ פון א געפערלאכן אנטיסעמיטישן קאמפיין, אונטער דער מאסקע פונ'ם וואל קאמפיין, איז דא היינט אנטדעקט געווארן פון ריכטער מאמאנגיו.

די מאכט אין די דיסטריקטן באווירקט פון דער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע האבן איצט געקראגן א באפעל אנצונעמען שנעלע מיטלען צו פארפאלגן די אגיטא־טארן מיט דער גאנצער שטרייננקייט פונ'ם געזעץ.

דער ריכטער האט אויך ארויסגעגעבן אינסטרוקציעס, אז מארזשסקו און אנדערע אנפירער פונ'ם אנטיסעמיטישן קאמפיין זאלן געשטעלט ווערן צו א משפט פאר רע־וואלוציאנערע העצעס און זיי זאלן פאר־משפט ווערן לויט'ן געזעץ.

(::)

האט געוואונען צוויי "סקאלער־שיפס"

מעקס שפיגלמאן, זון פון מר. און מרס. וו. שפיגלמאן, האט געוואונען צוויי סטי־פענדיעס (סקאלערשיפס) אין צווייטן יאר אינזשענירינג, איין סקאלערשיפ פון $60 און א ספעציעלע סקאלערשיפ פון $150.00 פאר העכסטער אויסצייכענונג אין ערשטן און צווייטן יאר.

דערוויילט פרעזידענט פון "קע־נעדיען פרעס"

מ. ע. ניקאלס, רעדאקציאנס פארוואל־טער פון "וויניפעג טריביון", וועלכער איז דערוויילט געווארן פרעזידענט פון "קע־נעדיען פרעס" ביי דעם יערלאכן צוזא־מענפאר פון רעדאקטארן פון אלע טיילן פון דער דאמיניאן.

(::)

איז דאפלט באלוינט געווארן

מיס עו זיידמאן, סטודענט פון מאני־טאבער אוניווערסיטעט, האט געוואונען צוויי סקאלערשיפס אין די עקזאמענס דאס יאר. זי האט געוואונען א סקאלערשיפ אויף לעצטן יאר.

שלאגט פאר אלע ארטאדאקסישע אידן זאלן זיך באשטייערן

בעלמאר, נ. דזש. מאי 14 (איטא). — פארשלאג איז געמאכט געווארן דא ביי דער קאנווענשאן פון דער אגודת הרבנים פון די פאראייניקטע שטאטן און קאנאדע, וואס ווערט דא אפגעהאלטן, פון רבי ישראל ראזנבערג, ערן־פרעזידענט, אז אלע פליכטבאוואוסטזיניקע ארטאדאקסישע אידן אין לאנד זאלן אויף זיך ארויפלייגן א פרייוויליקן שטייער פון פינף דאלאר פאר פארהיטונג פון דער תורה און דעם ארטאדאקסישן אידנטום. דא אין לאנד און אין אויסלאנד.

א שטימונג פון פעסימיזם האט גע־הערשט אין זאל און אויגן האבן זיך אנגע־פילט מיט טרערן, ווען רבי בלאך, פון דזשוירסי סיטי, וועלכער איז געוועזן פאר־זיצער פון דער זיצונג, און אנדערע רעד־נער האבן זיך באקלאגט אויף דער "גייס־טיקער ארימקייט" פונ'ם אמעריקאנער אידנטום.

דער מאנגל פון גייסטיקן באוואוסטזיין, האבן זיי דערקלערט, פירט צו א גייסטיקן קריזיס.

רבי מאיר בערלין האט אין זיין רעדע אויפגעפאדערט די רבנים צו נעמען א מער פראקטישן אינטערעס אינ'ם ווידעראויפ־בוי פון דער אידישער נאציאנאלער היים.

בריטישע אינדוסטריאליסטן פארמעס־טען זיך צו שניידן שכירות פון דריי מיליאן ארבעטער אין לאנד

לאנדאן, מאי 14. — די בריטישע אינדוסטריאליסטן, באהויפטנדיק אז זיי ליידן שווער פונ'ם קריזיס און דער אויס־לענדישער קאנקורענץ, פארמעסטן זיך צו שניידן די שכירות פון נאענט צו דריי מיליאן ארבעטער אין לאנד.

די באווירקטע ארבעטער וועלן זיין: איין מיליאן אינזשינערן, 200 טויזנט שיף בויער, 800 טויזנט בוי־ארבעטער, 100 טויזנט שוסטער, 500 טויזנט אייזנבאן ארבעטער, און 200 טויזנט דאק ארבע־טער.

די יוניאן פירער פארדאמען די אינ־דוסטריאליסטן פאר זייערע פלענער, בא־הויפטנדיק, אז זיי וועלן דערמיט פאר־קלענערן די קויף קראפט פון די ארבעטער און דערשטיקן דעם אינערלאכן האנדל פונקט דאן ווען עס הייבן זיך אן צייגן סימנים פון צוריקקומענדיקער פראספע־ריטעט.

פראפעסאר א. מ. ספרעיג, עקאנאמישער ראטגעבער פון באנק אף ענגלאנד, איז אויך מיט דער מיינונג, אז צו שניידן שכירות וועט ענגלאנד קיין גוטס ניט טאן. ער דיינקט אז דער אויסוועג פאר די אינדוסטריעס איז רעארגאניזאציע, מיט דער צושטימונג פון אלע קלאסן, אזוי אז די בריטישע אינדוסטריע זאל קאנען בא־געגענען אויסלענדישע קאנקורענץ מיט פראפיט.

די ארבעטסגעבער טענה'ן אבער, אז זיי מוזן שניידן די שכירות, ווייל אנדערש וועלן נאך ארבעטער ארויסגעווארפן ווע־רען אויפ'ן גאס.

> לייענט היינט
> **"די געשיכטע פון קאלאניזא־ציע אין מערב קאנאדע"**
> ספעציעל פאר "דאס אידישע ווארט"
> **פון בן־דוד**
> דאס איז דער ערשטער פון א סעריע פון עטלאכע ארטיקלען, — יעדער איינער פון זיי אינטערעסאנט פאר זיך אליין. לייענט און באקענט זיך מיט דער גע־שיכטע און אנטוויקלונג פון מערב קא־נאדע און איר הויפט אינדוסטריע.
> **היינט**
> אין "דאס אידישע ווארט"

בריטישע רעגירונג נעמט אן פרינציפ פון אימפעריאלער ווייץ קוואטא

לאנדאן, מאי 14. — די ארבעטער רע־גירונג האט אנגענומען אין פרינציפ א קוואטא פאר אימפעריאלער ווייץ. — ד. ה., אז בריטישע בעקערס זאלן מוזן בא־נוצן א געוויסן פראצענט אימפעריאלע ווייץ, פונקט ווי זיי ווערן איצט געצוואונגען צו באנוצן א באשטימטן פראצענט פון בריטישע ווייץ, לויט א רעגירונגס געזעץ־פראיעקט.

דער פלאן וואלט פארזיכערט פאר די דאמיניאנס א טייל פונ'ם בריטישן מארק. לארד פארמור, פארשטייער פון דער רעגי־רונג אין לארדן-הויז, האט פאר'ן הויז דער־קלערט, אז אזא פלאן איז מעגלאך דורכצו־פירן, אבער די דעטאלן קאנען ניט אויסגע־ארבעט ווערן ביז נאך דער קומענדיקער עקאנאמישער קאנפערענץ אין אטאווא.

דער פלאן איז אין לארדן הויז ניט פון אלעמען אויפגענומען געווארן פריינטלאך. דער ארבעטער לארד, ארנאלד, האט שארף אטאקירט דעם פלאן, אנצייגנדיק, אז די דאמיניאנס, מיט זייער ווייץ סורפלוס פון 512 מיליאן בושל, וואלטן פון אים פאק־טיש גארנישט ניט געוואונען, בעת אנדע־רע לענדער, באזונדערס ארגענטינע, וואלט עס געקריינקט און זיי וואלטן אפשר אנגע־נומען קעגן-מיטלען.

מאנטרעאלער אידישע בעקער ארויס אין סטרייק

מאנטרעאל, מאי 13 (איטא).— די היגע אידישע בעקער יוניאן האט דערקלערט א סטרייק קעגן פיר הויפט בעקערייען.

די יוניאן פאדערט, א 9־שטונדיקן אר־בעטס טאג אנשטאט דער איצטיקער סיס־טעם, לויט וועלכער די ארבעטער זיינען געצוואונגען צו ארבעטן פון 14 ביז 16 שטונ־דען א טאג.

די יוניאן האט פרייוויליק פארקלענערט די שכירות כדי צו קרינן קלענערע שטונ־דען, אבער די באסעס ווילן ניט נאכגעבן די פאדערונגען.

פאלעסטינער ראבינאט וויל אז מענער און פרויען זאלן זיך ניט באדן צוזאמען

ירושלים, מאי 13 (איטא). — א פארד־רונג, אז די רעגירונג זאל אננעמען שריט און פארבאטן מענער און פרויען זיך צו באדן צוזאמען אין ים אין תל־אביב, איז געמאכט געווארן דורך דעם היגן ראבינאט.

דער ראבינאט האט אויך געפאדערט, אז די רעגירונג זאל צווינגען א שטרענגע פארהיטונג פון שבת און האט אויפגע־פאדערט דעם תל־אביב'ער שטאט ראט אנצונעמען די זעלבע שריט.

(::)

125 טויזנט דאל. געזאמלט אין דעטראיט ביי עפענונג פון פאר־אייניקטן קאמפיין

דעטראיט, מיש., מאי 13 (איטא).— א סומע פון הונדערט-פינף-און-צוואנציק טויזנט דאלאר איז דא נעכטן אוונט געזא־מלט געווארן אין האטעל סטאטלער, בעת א באנקעט וואס איז אראנזשירט געווא־רן צו דער עפענונג פון דעם פאראייניק־טן אידישן קאמפיין אין דעטראיט. אכט הונדערט פערזאן זיינען געקומען, כדי צו אנפאנגען דעם קאמפיין פאר צוויי-הונד־ערט און פופצן טויזנט דאלאר, וואס איז די קוואטא פאר דעטראיט. דער פאראיי־ניקטער דרייוו ווערט אנגעפירט פאר 25 לאקאלע און נאציאנאלע ארגאניזאציעס, אויסשליסנדיק דעם "דזשאינט" און די אידישע אגענטור פאר פאלעסטינע.

נייער געזעץ וועגן שליסן קראמען אויף א האלבן טאג אין וואך וועט זיין א מער באשריינקטער

דער נייער געזעץ וואס ווערט איצט צו־געגרייט פונ'ם סיטי סאליסיטאר וועגן שליסן קראמען א האלבן טאג אין וואך (אויסער זונטאג) וועט זיין פון א מער בא־שריינקטן כאראקטער, ווי אלדערמאן מ. א. גרעי אינפארמירט אונז.

דער "ביי־לאו" וועט זיך באציען בלויז אויף דריי חדשים דורכ'ן זומער — יוני, יולי און אווגוסט, און יעדער קרעמער וועט האבן דעם אויסוואל פונ'ם טאג וועלכן ער וויל מאכן פאר א יום־טוב, — מיטוואך אדער שבת. דער קרעמער וועט אבער ניט קאנען ענדערן דעם טאג, — גלייך פון אנ־הויב וועט ער מוזן מאכן א דעקלאראציע וועגן דעם, און האלטן זיך אן דעם טאג וואס ער וועט אויסקלייבן.

דער "ביי־לאו" האט צו טאן מיט אלע גראסערס און בוטשערס אין שטאט. דער פונקט וועגן דעם אויסוואל פונ'ם טאג איז אריינגעשטעלט געווארן דורך די באמיאונגען פון די אידישע אלדערמען, גרעי און בלומבערג, כדי צו געבן א געלעגנ־הייט צו אידישע סטארקיפערס וואס פאר־לאנגען עס צו רוען א האלבן טאג שבת, אנשטאט מיטוואך.

א וויכטיקער פונקט אינ'ם נייעם "ביי־לאו" איז דער, וואס האט צו טאן מיט די שעה'ן ווען די סטארס דארפן זיין געשלאסן דעם באשטימטן האלבן טאג. אנשטאט "פון 1 נ.מ. ביז 5 פארטאג אויף מארגן", ווי עס האט געלויטעט דער פאראיאריקער "ביי־לאו" וואס איז דערנאך בטל געווארן, פאדערט דער נייער "ביי־לאו" די שליסונג פון די סטארס א האלבן טאג אין וואך צווישן די שעה'ן "פון 1 ביז 6 נ.מ.".

דאס הייסט, אז נאך 6 נ.מ. וועט דער נייער "ביי־לאו" מער ניט זיין גילטיק נאר דער אלטער "ביי־לאו" (וואס ווערט אגב ניט שטרייננג אפגעהיט), וואס פאדערט אויף אלע גראסערס און בוטשערס בכלל צו האלטן זייערע געשעפטן געשלאסן נאך 6 נ.מ., אויסער שבת און ערב יום־טוב.

(::)

בריוו קאסטן

רעוו. טשערקאס, מוס־דושא. — מאי 27טן, 1919 — כ"ז אייר.

רעוו גאלדינבארג, לידער. — א' דשבועות, 1921, איז געווען יוני 12טן.

דוד שעל, סענדי־לייק. — עס פאר־דריסט אונז באמת וואס איר האט עס אזוי פארשטאנען. מיר האבן די באמער־קונג געמאכט מיט די בעסטע אבזיכטן, כדי איבערצוגעבן דעם הויפט-געדאנק פון דעם בריוו און פארשפארן עס דרוקן, — וואס איז פאר אונז אן הכבדה.

מארגן 3טע לעקציע פון חיים גרינבערג

מארגן, פרייטאג, 8.30 אוונט, וועט ח. גרינבערג האלטן א לעקציע אין פאלקס־שול, אויף דער טעמע "אחד העם".

קומענדיקן זונטאג, מאי 17טן 9 אוונט פונקט, וועט ער ריידן אין ציון זאל אויף דער טעמע "די פראבלעמען פון דער רוסי־שער רעוואלוציע".

פאול דומער, פארזיצער פון סענאט, דערוויילט פרעזידענט פון פראנקרייך

ווערסאל, מאי 14. — פאול דומער איז נעכטן דערוויילט געווארן פרעזידענט פון פראנקרייך. די אפיציעלע ציילונג האט געגעבן דומערן 504 שטימען צו 334 פאר סענאטאר פיר מאראוד, וועלכער איז געשטיצט געווארן פון די סאציאליסטן.

אין דעם ערשטן באלאט האט פאול דומער, פרעזידענט פון סענאט, געהאט 442 שטימען. אריסטיד בריאן האט גע־האט 401 און דזשאן הענעס, 14. דאס האט איבערגעלאזט סענאטאר דומער מיט צען שטימען צו ווייניק פון דער נויטיקער מאיאריטעט וואס איז געווען נויטיק אים צו דערוויילן.

נאך דער ציילונג האט בריאן צוריק־געצויגן זיין קאנדידאטור צו גונסטן סע־נאטאר פיר מאראוד, און דזשאן הע־נעסי האט זיך צוריקגעצויגן צו גונסטן סענאטאר דומער.

וואו לויט זיין פריערדיקן באשטימטן פלאן, ווייל ער גלויבט ניט אז די איצ־טיקע וואלן זאלן האבן א ווירקונג אויף דער פראנצויזישער פאליטיק אין אויס־לאנד.

פרעזידענט דומער איז 74 יאר אלט. ער איז דער פאטער פון אכט קינדער. זיינע פיר זין זיינען דערהרג'עט געווארן אין דער גרויסער וועלט מלחמה.

(::)

קאנאדעס רעגירונגס חובות אי־בער צוויי־ביליאן דאלאר

אטאווא, מאי 14. — אין ענטפער אויף אן אנפראגע אין הויז, האט דער פרעמיער דערקלערט, אז קאנאדעס חוב דעצעמבער 31, 1930, איז געווען $2,354,705,224.46.

דער חוב איז געווען צעטיילט ווי פאלגט: אין קאנאדע, $1,777,123,188; אין לאנ־דאן, $311,668,136, און אין ניו־יארק, $265,913,900.

די אנפראגע איז געמאכט געווארן פון האנ. יאן מעקענזי, ליבעראל, וואנקאווער צענטער.

(::)

"קאנווערשאן" לאאן א ריזיקער דערפאלג

מאנטרעאל, מאי 14. — ביז נעכטן אוונט זיינען אריינגעקומען אפליקאציעס פאר "דאמיניאן קאנווערשאן לאאנס" (אום בייטונג הלוואות) אויף דער סומע פון ארום דריי הונדערט מיליאן דאלאר לויט א מעלדונג אין דער "מאנטרעאל סטאר". דאס איז אויף ארום פופציק מיליאן דא־לאר מער פון דער סומע וואס די רעגי־רונג האט אנאנסירט.

די פאסט ברענגט אריין מאסן אפלי־קאציעס. ניט געקוקט אויף דעם וואס די דאזיקע ציפערן זיינען ניט אפיציעל, זאגט אבער די "סטאר" אז זי האט זיך דערוואוסט פון זיכערע קוועלן.

געריכט לאזט זיי צו פילן, אז די רעגירונג וויל ניט קיין קאנקורענץ

דער משקה געזעץ אין מאניטאבא איז נאך אלץ אין קראפט, און אויסער דער רעגירונג טאר קיינער ניט האנדלען מיט דעם ביטערן טראפן. דערפאר זיינען נעכטן באשטראפט געווארן א צאל בוטלעגערס אין שטאטישן פאליציי געריכט. אייניקע זיינען פאראורטיילט געווארן צו טורמע אן געלט שטראפן און אנדערע זיינען פאר'משפט געווארן צו באצאלן א געלט שטראף און צו זיצן אין חד גדיא.

די אנגעקלאגטע בוטלעגערס האבן נעכטן באריכערט די שטאטישע און פראווינציעלע קאסע מיט פערצן הונדערט דאלאר שטראף-געלט. אבער וועלט בלייבט וועלט, משקה גייט ניט ארויס פון דער מארע. דער ביטערער טראפן איז, ווייזט אויס, א זיסע פרנסה. בוטלעגערס וועלן קאנקורירן מיט דער רעגירונג. די פא־ליציי וועט כאפן, דער ריכטער וועט בא־שטראפן און בוטלעגערס וועלן באצא־לן.

וואלד שריפות בושעווען אין אלע טיילן פון אלבערטא

עדמאנטאן, אלטא., מאי 14. — וואלד שריפות בושעווען איבער דער גאנצער פראווינץ פון אלבערטא, און זיי זיינען בא־זונדערס ערנסט אין די צפון'דיקע געגענטן, וואו גרויסע שטחים זיינען ארומגעכאפט פונ'ם פייער.

א צאל "האמסטעדערס" האבן פארלארן זייערע פארמס אין די שריפות און דאס פייער שטעלט אין געפאר א צאל בריקן איבער די טייכן.

קאלגארי, אלטא., מאי 14. — וואלד פייערן וואס האבן געבושעוועט 36 שעה צווישן מארלי און קאקריין, צו מערב פון קאלגארי, זיינען נעכטן אויסגעלאשן גע־ווארן, נאכדעם ווי זיי האבן אויסגעברענט 20 קוואדראט מייל פון פאשע לאנד. א צאל טראנסמיסיע ליניעס פון דער קאלגא־רי פאוער קא, זיינען פארניכטעט געווארן און זיי ווערן איצט אין אייליגקייט פאר־ריכט.

וויקטאריא, ב. ק., מאי 14. — וואלד שריפות, אייניקע פון א מער ערנסטן כא־ראקטער, בושעווען אין געוויסע טיילן פון בריטיש קאלומביע.

אנב - אורחא
פון מארק

דער "שקלאף" איז געפאנגען!

דארט וואו עס ווערט איצט פארענדיקט דער נייער עלעקטרישער פלענט פון סיטי הידרא, אין סלייוו פאלס (שקלאפן וואַ־סער־פאל), איז נאך מיט צוויי יאר צוריק געווען א פולשטענדיקע ווילדערניש, וואו־הין בלויז פישער און יעגער פלעגן פון־צייט צו־צייט פארבלאנדזשען.

און דער וואסער־פאל זעלבסט האט דארטן גערוישט מיט זיינע וואסערן פונקט אזוי ווי מיט הונדערטער דורות צוריק, נאך לאנג איידער אפילו דער רויטער מאן האט זיך באוויזן אויפ'ן קאנטינענט.

אבער ערגעץ אין א שטאט האבן מענשן גערעדט און געפלאנעוועט; מען האט גע־שטימט, געצייכנט פלענער און געקוועטשט קנעפלאך.

און צוערשט האבן זיך באוויזן צוויי די־נע פערדים־רעלסן, איבער זיי האבן זיך אנ־געהויבן ציען צוג נאך צוג מיט פראכט.

עס האבן זיך באוויזן ארבעטער באראקן. עס האבן אנגעהויבן בויען זיך דאמבעס. עס האבן אנגעהויבן צעפיצלט ווערן ריזיקע פעלזן וואס זיינען דארטן רואיק געלעגן פאר הונדערטער טויזנטער יארן.

א נייער קאנאל איז דורכגעריסן געווארן מיט דינאמיט פאר די וואסער־מאסן. די אלטע קאנאלן זיינען פארשטאפט געווארן. אויפ'ן נייעם קאנאל שטייט ווי א ריזיקער וועכטער א קאלאסאלע בעטאנענע דאמבע מיט שטאלענע טויערן. אונטן — שמאלע דורכגאנגען פאר'ן וואסער.

און ווען די אנגעזאמלטע וואסערן וועלן קרינן דארטן זייער שמאלן דורכגאנג, וועלן זיי מיט זייער קראפט טרייבן ריזיקע טור־בינען, און די קראפט וועט געזאמלט ווערן אויף דראטן און איבערגעשיקט ווערן קיין וויניפעג.

און אין נאך צוויי — דריי חדשים ארום, ווען די שטאלענע טויערן וועלן צום ערשטן מאל פארשפארט ווערן, וועט דער גאנצער לאנדשאפט ענדערן זיין אויסזעען. און דער וואסער־פאל וואס האט פאר הונדער־טער דורות מאנאטאן געשוימט זיין ליד פון גבורה, וועט אויף אייביק פארשווינדן אונטער א צודעק פון צוועלף פוס וואסער!

דער "שקלאף" איז געפאנגען און וועט פון איצט אן און ווייטער, אפשר פאר דו־רות און דורות, דינען דעם מענשן און וועט פאלגן דעם דרוק פון א קנעפל!

**

איר זעט נאך איצט דארטן די ווילדער־ניש און דעם פונדאמענט פון דער ריזיאר־בעט פון מענשלאכן זשעני, און איר ווערט דערשטוינט פון דעם מענשנס כח.

מיר האבן מיט אונזערע אייגענע אויגן געזעען ווי הונדערטער טאן פעלזן זיינען געפלויגן אין דער לופטן, אויפגעריסן פון דינאמיט.

עס גייט נאך דארטן אן דער פראצעס פון חורבן און יצירה. איר זעט ווי דער מענש נעמט אלץ מער אריין אין די הענט די ווילדע סטיכיען און צאמט זיי איין אין זיין דינסט.

ס'איז א קאלאסאל, דערשטוינענדיק בילד.

און איר מוזט אנהויבן גלויבן אינ'ם כח פונ'ם מענשן.

**

די "פלענט" געביידע איז שוין פארטיק, און מען האלט שוין ביי איינשטעלן די מא־שינען.

די מאשינען וועלן דא זיין מער מאדער־נע ווי אין פאינט דו באי פלענט (פארט 20 יאר פארביי) — אזוי, למשל, וועלן די רעדער דרייען זיך האריזאנטאל (אויפ'ן פלאך), אנשטאט ווערטיקאל, וואס, ווי ס'איז אויסגעפונען געווארן, פארגרעסערט זייער קראפט.

דער רעזולטאט וועט זיין, אז פאר דער זעלבער קוואנטיטעט וואסער וועט סלייוו פאלס פראדוצירן מער פערד־קראפט, ווי פאינט דו באי.

אבער דאך וועט דער קאסט פון אינסטא־לירן דא דעם פלענט זיין 100 דאלאר פאר פערד קראפט, אנשטאט 60 דאלאר וואס עס האט געקאסט אין פאינט דו באי, — ארבעט קאסט איצט צוויי מאל טייערער ווי מיט 20 יאר צוריק, און מאטעריאלן קאסטן אויך טייערער.

מר. גלאסקא דערציילט אבער, אז דאס איז נאך אלץ פיל ביליקער ווי דער דורכ־שניטלאכער קאסט פון פערד־קראפט איינ־סטאלאציע אין די פאראייניקטע שטאטן, וואו דער קאסט דערגרייכט ביז ניט ווייני־קער פון $175 פער פערד־קראפט.

דאס מיינט, אז די "הידרא" וועט ווייטער האלטן דעם פרייז פון עלעקטרישער ענערגיע ביליק אין וויניפעג.

**

דער "פלענט" וועט צוערשט גענערירן 12,500 פערד־קראפט (ביים סוף פון דעם זומער), און עס ווערט דערוווארט פון וויני־פעגער בירגער, אז זיי זאלן באנוצן זיך מיט מער "הידרא" קראפט צו פארנוצן די נייע קוואלן פון ענערגיע וואס זאלן ניט לאזן זיי פארשווענדעט ווערן, וואס וואלט געווען א פארלוסט פאר אונז אלעמען.

ביסלאכווייז וועלן אבער אריינגעשטעלט ווערן נייע טורבינען און די געביידע וועט פארגרעסערט ווערן אויף דעם צוגעגרייטן פונדאמענט, ביז דער "פלענט" וועט אנט־וויקלען זיין פולע קאפאסיטעט פון נאענט צו 100 טויזנט פערד קראפט.

**

מיר האבן באטראכט מיט שטאלץ דעם פראדוקט פון אונזער ווילן, און מיר האבן ווארים באגריסט דעם באשיידענעם יונגנ־מאן, דעם אינזשענער, מר. סענגער, וואס האט דעם אויפזיכט אויף דער ריזיקער אר־בעט.

יעדער איינער פון אונז האט ביינעטראגן בלויז זיין שטים צו דער ארבעט און זיין גוטן ווונש. אבער אויב יעדערער פון אונז האט ביינעטראגן דערמיט בלויז איין־מיליר־אנט־חלק צו דער דערגרייכונג, איז דא מיט וואס צו שטאלצירן.

WED. MAY 13, 1931.

Classified Section

קלאסיפיצירטע אנאנסן
3 מאנאט $2.15
6 מאנאט $4.00
1 יאר $7.50

פערזענלאכעס
PERSONAL

לייף אינשורענס
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chamb
Phone 89 688

מעדיצינישער מאסאזש

KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone

AACTIVE MESSENGER & TRANSFER
PH. 26 062 121 ALBERT

קויפט איר א קאר?
וויליאם ספיוואק
WILLIAM SPIVAK
טעלעפאן 27 986

אינשורענס
ריל עסטייט
פערלמאן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCI
874 MAIN ST. PHONE 51

A. MUIR
אומאריזירטער
376 FURBY ST.
PH. 33 255

צו פאררענטן
FOR RENT

רעדוואוד אפארטמענטס

THE EMPIRE LOAN C
Phone 26 365

שטעלע פארלאנגט
SITUATION WANTE

N. LEV
11411-95 St., Edmonton